

Conveniența expresiilor dogmatice prezente în *Simbolul de la Niceea*, „consubstanțial Tatălui” și „din substanța Tatălui”, în scrierile Sf. Atanasie cel Mare

LUCIAN DÎNCĂ

In 325, the Roman emperor Constantine convoked a council with desire to unite the Christians in his empire. According to Athanasius of Alexandria, who participated with his bishop at Nicaea, the council assembled about 300 bishops. This paper proposes to analyze two expressions used by the conciliar Fathers to formulate the Christian faith in the divine nature of Christ, the Son of God: ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, consubstantial with the Father, and ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα, begotten from the substance of the Father. Athanasius became the bishop of Alexandria in 328, and 25 years later he wrote a document, De Decretis, to explain theologially, doctrinally and biblically the validity of these two expressions. The Holy Spirit inspired the conciliar debates to confess the Son's divine nature at the same level as the Father's.

Keywords: consubstantial, substance, council, Christology, Trinity.

Introducere

Reunit în anul 325 prin porunca imperială a lui Constantin, conciliul de la Niceea are o dublă misiune: pe de o parte, clarificarea doctrinei cristologice în confruntările dogmatice pe care Orientul le întâmpină datorită predicării preotului alexandrin Arie¹, pe de altă parte, stabilirea unei date comune pentru celebrarea „sărbătorii sărbătorilor”, Paștele Învierii Domnului, de către toți creștinii. Împăratul dorește să conserve astfel pacea și unitatea Imperiului

---

¹ Arie, născut în Libia, cunoscut discipol al lui Lucian din Samosata, ajunge în Alexandria unde este sfințit diacon de către episcopul locului, Achile. Manifestând înclinații pentru schisma produsă de Meletius, nu este acceptat la sfințirea preoțească. Dând însă dovezi de convertire, succesorul lui Achile, Alexandru, îi conferă hirotonirea preoțească și îi încredințează spre păstorie importanta parohie din Beukalis, în vecinătatea renumitului port maritim al Alexandriei. Recunoscut biblist, format la școala antiohiană, Arie, începând cu 318, predica o doctrină cristologică excluzând adevărata divinitate a Fiului. Fidel principiilor filozofice platoniciene, Arie nu poate concepe o altă ființă divină egală Principiului divin suprem, de aceea admite că Fiul este prima creatură a lui Dumnezeu prin care a creat universul. Sloganul inventat de predicator și discipolii săi era: „A existat un timp în care Fiul nu era”, deci Dumnezeu a devenit Tată doar după crearea Fiului. O asemenea doctrină distrugea, în primul rând, bazele creștinismului care vedea în Isus Cristos pe Fiul adevărat al lui Dumnezeu, iar în al doilea rând producea diviziune între creștini și în Imperiul de-abia unificat sub căma lui Constantin. Mai multe detalii biografice referitoare la Arie și gândirea sa teologică putem citi în opera devenită clasică a lui Rowan Williams, *Arius. Hesy & Tradition*, Michigan 2001; și în colecția de articole a lui Charles Kannengiesser, *Arius and Athanasius. Two Alexandrian Theologians*, Hampshire 1991.